SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 140. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 25, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 25-го ЛИПНЯ 1991 Ч. 140. РІК XCVIII.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖ. БУШ ПЛЯНУЄ ВІДВІДАТИ УКРАЇНУ

Вашінгтон. — Президент Джордж Буш, повернувшись тількищо з довшої подорожі до Великобританії, Греції і Туреччини, вже почав підготовлятися до вершинної зустрічі з президентом Совєтського Союзу Міхаїлом Горбачовим, після якої він плянує відвідати також Київ, столицю України.

Головною ціллю поїздки Дж. Буша до СССР є підписання договору про зменшення атомової стратегічної зброї, який включатиме також всяку можливу контролю нуклеарного озброєння. Іншими словами під час переговорів буде економіка, торгівля і полагодження різних регіональних проблем. Не можна виключати, що обидва президенти говоритимуть і про інші справи „за закритими дверима".

Згідно з пляном, Дж. Буш відлетить до Москви у понеділок, де він зустрінеться з М. Горбачовим на протязі чергових двох днів. Представники Уряду ЗСА заявили, що в четвер, 1-го серпня він полетить до Києва. Його відвідини України є частиною програми нав'язання тісніших зв'язків і змінцення співпраці з поодинокими совєтськими республіками. Треба підкреслити, — кажуть політичні аналітики, — що Дж. Буш і його Адміністрація ведуть досить обережну політику у відношенні до СССР. З одної сторони вони підтримують центральний уряд і президента М. Горбачова, а з другої лідер найбільшої в світі потуги не хоче залишити враження, що ЗСА ведуть односторонню політичну лінію. Тому Буш зустрічатиметься також з республіканськими керівниками, які включатимуть представників Прибалтики, Україну, Російську федерацію та інші республіки.

Марлин Фицвотер заявив, що можуть ще наступити зміни у програмі Президента, наприклад, він може включити у відвідини також і Ленінград. В п'ятницю, 2-го серпня, Дж. Буш повернеться до ЗСА. Тому, що обидві сторони вже майже договорились у справі зменшення атомової зброї, після церемонії підписання договору решта часу буде присвячена іншим проблемам. Поінформовані особи кажуть, що Буш не має в пляні пропонувати додаткової економічної допомоги для СССР, бо й ті справи були устійнені в Лондоні.

Борис Єльцин, якого прийняв вже Президент ЗСА в Білому Домі, вийнятково буде прийнятий на авдієнцію до Президента окремо. Інші представники правдоподібно зустрічатимуться з Бушем в резиденції американського амбасадора (Спасо гавз) в Москві. Покищо не відомо, чи будучи в Києві, Буш погодиться на коротку розмову з головою Верховної Ради України Леонідом Кравчуком чи лідерами опозиційних партій.

Союз Українок заплянував конґрес

Чернівці. — Тут з 23-го по 25-те серпня відбуватиметься конґрес Союзу Українок. На ньому обговорюватимуться загальноукраїнські питання про актуальні події в Україні та про завдання Союзу Українок на даному етапі розвитку України. Крім того, праця в секціях охопить шкільництво, дитячі садочки та народне мистецтво, звичаї, традиції.

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) заохочує тих, які будуть в тому часі на Буковині, взяти участь в цьому конґресі.

Студенти-активісти з України прибули до Канади

Монтреаль. — Як повідомив Союз Українського Студентства Канади, сюди у п'ятницю, 19-го липня, на запрошення СУСК прибули з України п'ять студентів-активістів. Ціль їх приїзду — взяти участь у конґресі СУСК, який відбудеться в Саскатуні в кінці липня.

Кожний з цих студентів був учасником минулорічної голодівки студентів в Києві, яка закінчилася резиґнацією прем'єра В. Масола. Для участи в конґресі Рада Студентського Братства Львова делеґувала заступника голови цієї організації Андрія Винничука та ще двох студентів — Ореста Васильціва та Юрія Підлісного; Союз Українських Студентів (Київ) делеґував заступника голови Юрія Зубка, а чернівецька філія Української Студентської Спілки — Олега Хавича.

Андрій Винничук та Юрій Зубко є особливо активними в боротьбі за права студентів, як також в загальнополітичній боротьбі за волю України.

Важливим є факт, що під час цієї поїздки представники української громади, особливо молодь, зможуть мати нагоду особисто зустрітися з цими відданими своїй справі студентами-патріотами. Ці зустрічі дозволять представникам української діяспори краще зрозуміти напрямні сучасного студентського руху в Україні.

Авторський вечір Г. Черінь відбудеться на Союзівці

Союзівка. — Тут в неділю, 28-го липня, відбудеться літературний вечір мисткині пера Ганни Черінь.

Творчість Г. Черінь є дуже різноманітна. Вона відома як поетеса, прозаїк, гумористка, репортажистка, **авторка крирічних статтей** та дитяча письменниця. Найулюбленіший жанр мисткині — поезія. Вона, здебільша на власні кошти, видала 21 книжку, серед них — **7 поетичних збірок (восьма скоро вийде в світ)**. В її поезіях переважають лірика та громадські мотиви.

Ганна Черінь закінчила Чикаґський університет, отримавши звання маґістра з лінґвістики та бібліотекарства. Працювала в бібліотеці цього університету. Друкувалася в багатьох пресових журналах і газетах, включно зі „Свободою", а останнім часом її твори почали появлятися друком і в Україні.

У вищезгаданому вечорі на Союзівці прозвучать твори Ганни Черінь у виконанні авторки, а також Галини Біровець та Ярослави Гунчак. Початок о год. 8-ій вечора.

ПРОТЕСТ ПРОТИ ПРОГРАМ ЦЕНТРАЛЬНОГО ТЕЛЕБАЧЕННЯ

Львів (Р. Сольчаник). — Представники Львівської области послали ноту протесту голові Центральних радіо і телебачення. Як передавало київське радіо 15-го липня, влада Львова стурбована тенденційними передачами програм Центрального телебачення політичних подій в західніх областях України. Їх відкритий лист звинувачує ЦТ в „реанімаційній українофобії ірозпалюванні міжнаціональних пристрастей".

ЗААРЕШТОВАНО О. СЕРГІЄНКА

Київ (УНІАР). — Тут у суботу, 20-го липня, працівники міліції заарештували члена УРП, депутата Київської Міської Ради Олеся Сергієнка, якого затримано також під час повторного арешту Степана Хмари в готелі „Україна" 18-го липня. Тієї ночі, протримавши три години його відпустили разом з усіма іншими затриманими. Та через день знову заарештували невідомо де. В суботу він вийшов з дому і не повернувся, а через два дні прокурор Ігор Ємець повідомив його дружині, що Сергієнко заарештований і перебуває в Лук'янівській тюрмі Києва.

Олександер Сергієнко — відомий український патріот, колишній багаторічний політв'язень, син героїчної правозахисниці Оксани Мешко, батько двох дітей. У роки брежнєвського застою відбув 10 років тюрем, концтаборів і заслання, а тепер його звинувачують у спротиві міліції під час арешту С. Хмари.

ЕКЗЕКУТИВА УАКРАДИ СХВАЛИЛА АКЦІЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ

ВСТАНОВЛЕНО ДАТУ КОНВЕНЦІЇ

Кергонксон, Н. Й. (Р. Б.). — Схвалення допомог, встановлення дати чергової Конвенції і ряд інших важливих справ були предметом нарад Екзекутиви УАКРади, якими проводила голова Уляна Дячук, що відбулися в суботу, 13-го липня, на Союзівці в полудневих годинах.

Євген Стахів подав дуже цікаві інформації з його недавньої поїздки в Україну, де він мав змогу зустрітись з визначними особами і діячами України, брати активну участь в численних зборах різних організацій і при цій нагоді поінформувати про працю УАКРади, як одної із громадських централь в ЗСА. У зустрічі з головою Верховної Ради України Леонідом Кравчуком Є. Стахів заторкнув справу союзного договору. Л. Кравчук заявив, що не підпише договору, доки не будуть вповні виконані вимоги Верховної Ради України.

Касир Роман Данилюк звітував про стан каси, включно з контом Фонду Відродження України. Після витрат на потреби сутяг в Україні на конті залишилося 10,373 дол. Він поінформував, що кошт видання кожного числа „Бюлетеня" Екзекутиви з пересилкою на індивідуальні адреси виносить понад 700 дол. Пожертви, які напливають на покриття „Бюлетеня" далеко невистачальні.

Д-р Роман Барановський звітував, що подав до преси репортаж із нарад Екзекутиви 11-го травня 1991 року, який появився у „Свободі", „Українських Вістях" і в „Народній Волі". Зредаґував чергове число „Бюлетеня" за травень-червень і привіт з нагоди першої річниці проголошення декларації про державний суверенітет України до преси. Привіт вислано теж в Україну на адресу депутата до Верховної Ради Ігоря Р. Юхновського.

Керівник канцелярії Дам'ян Ліщинський поінформував про працю в канцелярії і нагадав про ще не виконане рішення Екзекутиви призначити на набуття устаткування канцелярії Руху з грошей отриманих з продажу лент з нагоди 2-го З'їзду Руху.

Голова У. Дячук подала, що на терені ЗСА тепер перебуває колишній член Української Гельсінкської Спілки і визначний діяч духового відродження України Мирослав Маринович і запропонувала щоби в часі його короткого перебування запланувати для нього зустрічі з громадянством.

На пропозицію Є. Стахова Екзекутива погодилася запросити восени або на початку наступного року до ЗСА письменника Олеся Гончара.

Олександер Непріль, представник УАКРади в Контрольній комісії СКВУ, подав, що Контрольна комісія не могла зробити перевірки акцій Міжнародної комісії, бо причетні особи зволікають з передачею матеріялів збірок і витрат.

Після основного розглянення цієї справи і проведеної дискусії рішено, щоби Екзекутива УАКРади звернулася від вплачування своїх фінансових зобов'язань до СКВУ до того часу, доки не буде предложено всіх прилог і звітів з діяльности Міжнародної комісії дослідів голоду, які вповні були б задовільними для переведення перевірки Контрольною комісією СКВУ. Рішено теж у цій справі повідомити Екзекутиву КУК.

Схвалено допомоги: із раніше схваленої допомоги на дитячий журнал „Соняшник" передано головним редактором Юрієм Сверстюком 5,000 дол.; признано суму до 3,000 дол. для середньої школи в селі Гнідів на закуп копіювальної машини для їх шкільних потреб і букварів; 1,000 дол. для Т-ва Української Мови на закуп паперу для підручників; 1,000 дол. як дар любови Митрополитові В. Стернюкові і 800 дол. — допомога румунським українцям.

Встановлено дату черго-

(Закінчення на стор. 4)

П. Цонґас ділиться плянами на майбутнє

Вашінгтон. — Колишній сенатор Пол Цонґас — єдиний демократ, який на сьогоднішній день висунув свою кандидатуру на президента ЗСА у виборах 1992 року, поділився плянами на майбутнє.

„Якщо я буду президентом, — сказав він у неділю, 21-го липня, виступаючи у телевізійній програмі „Зустріч з пресою" (Ен-Бі-Сі), — то вживу ряд заходів для оздоровлення економіки".

П. Цонґас має намір обмежити видатки федерального бюджету і підтримати дрібних підприємців. Він критикував однопартійців за те, що вони замало уваги приділяють діловому світові. П. Цонґас сказав також, що, на його думку, „багатим" не треба платити пенсії з фонду соціяльного забезпечення, бо вони все мають. Претендент не визначив, однак, кого слід вважати „багатим" і де лежить межа, яка відділяє „багатих" від решти суспільства.

Цонґас висловився за те, щоб усі лікарі і працівники системи охорони здоров'я проходили перевірку на АІДС.

„Якщо б я був президентом, — сказав він, — то не висунув би суддю Кларенса Томаса кандидатом до Верховного Суду". Говорячи про міжнародні справи, Цонґас заявив, що Ірак повинен бути позбавлений можливости створювати нуклеарну зброю.

Численні опитування громадської думки показують, що Цонґас не має шансів перемогти однопартійців, які висунуть свою кандидатуру на пост президента, не кажучи вже про перемогу над президентом Джорджем Бушем.

Президент Дж. Буш не забуває про поневолені нації

Вашінгтон. — Продовжуючи традицію своїх попередників, президент З'єднаних Стейтів Америки Джордж Буш видав і цього року проклямацію Тижня Поневолених Націй, правда дещо спізнено з огляду на його посилену активність у зв'язку з підготовою до конференції сімох індустріяльних держав в Лондоні, подорожей до Греції і Туреччини і концентрації над підготовою до вершинної конференції в кінці цього місяця з президентом СССР Міхаїлом Горбачовим в Москві.

Втішаючись нашою свободою, — говориться в проклямації Президента ЗСА, — ми маємо моральне право і обов'язок говорити про брак свободи в багатьох країнах світу, які все ще перебувають під диктаторською тиранією і переслідуванням. „Солідаризуючись з їхньою боротьбою за свободу, ми, американці, відзначуємо в місяці липні Тиждень Поневолених Націй який був встановлений за законом Конґресу ЗСА ще тоді коли марксо-ленінський режим поневолював один за другим народи і грозив експансією навіть західним вільним народам", — говорить Президент в офіційному документі. Він підкреслює, що політика ЗСА, яка включала також оборону поневолених і покривджених, була правильною і тепер видно її висліди.

Світ, на думку Дж. Буша, вступив в нову надійну еру. Комунізм втратив ґрунт під ногами в Східній Европі, СССР вступив на правильний шлях демократичних перетворень. Чимало режимів, які урядували при допомозі сили і терору, впали і багато держав побудували свої системи на базі демократичних прав і справедливости.

Не зважаючи на ці згадані корисні зміни, на жаль залишилися ще поневолені нації і їхні змагання за свободу не повинні бути переочені західним світом.

Президент Дж. Буш закликає в кінці проклямації американський народ не тільки спільно відзначати Тиждень Поневолених Націй, але допомагати плекати надію у поневолених на здобуття волі, справедливости і незалежности в найближчому часі.

Закон про відзначення Тижня Поневолених Націй був прийнятий Палатою Репрезентантів і Сенатом 17-го липня 1959 року і він уповноважнює кожночасного Президента ЗСА проголошувати проклямації в цій справі.

У СВІТІ

ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНІ організації Совєтського Союзу і Чехо-Словаччини досягнули угоди про довіз продовольства в різні реґіони СССР. Перші тонни воловини, свинини, масла, олії, порошкового молока і дитячих продуктів надійдуть на адресу Комі ССР.

З НАГОДИ ПЕРШИХ роковин прийняття декларації про державний суверенітет України указом Президії Верховної Ради республіки оголошено амнестію для засуджених судами України, „незалежно від місця відбування кари". Волю повернуто засудженим, які не скоїли тяжких злочинів, неповнолітнім особам, жінкам, що мають дітей до 16 років або дітей-інвалідів, вагітним жінкам, чоловікам у віці понад 60 літ і жінкам у віці понад 55 літ.

ЗА ПОВІДОМЛЕННЯМ польського уряду, загроза банкрутства **нависла над 79 з більш ніж 100 польських** підприємств, які перестали експортувати свою продукцію до СССР у зв'язку з переходом обох країн на розрахунок у твердій валюті. В найскрутнішому становищі перебувають підприємства оборонної, летунської, електромеханічної промисловости.

ЗГІДНО З СОЦІОЛОГІЧНИМ опитуванням, проведеним у Чехо-Словаччині, 53 відсотки опитаних вважають, що Чехо-Словаччина повинна складатися з двох незалежних республік — Чехії і Словаччини.

В МОСКВІ ВІДБУЛАСЯ церемонія закладення першого каменя у фундамент банківської школи. Її будують Московський банківський союз і банк „Столичний". В цій школі учні старших кляс набуватимуть знання за західними програмами і підручниками. Тим часом у зв'язку з переходом до ринку країна вже сьогодні потребує кваліфікованих спеціялістів.

ПОЗА МЕЖАМИ РОСІЇ в інших союзних республіках проживає понад 25 мільйонів росіян. Можливо, значна їх частина в майбутньому переселиться до Російської федерації. Про це заявило об'єднання „Міґрація", створене при міністерстві праці РСФСР. Опитування населення в Литві засвідчило, що до Росії хочуть повернутися близько 150,000 з 350,000 росіян, що там проживають.

ЗА ОЦІНКАМИ АМЕРИКАНСЬКИХ експертів, сьогодні СССР в ділянці телефонізації перебуває на рівні Замбії: на 100 совєтських жителів припадає тільки 11 телефонів.

В ПОНЕДІЛОК, 22-ГО ЛИПНЯ, міністер оборони Франції П'єр Жокс заявив, що Франція відмовилася від плянів модернізації ядерних ракет. Президент Франсуа Міттеран вважає, що загроза виникнення міжнародного конфлікту значно ослабла, в зв'язку з цим відпала потреба заміни старих ракет на більш сучасні. Проєкт заміни оцінювався в 30 біл. франків (5 біл. дол.). П'єр Жокс повідомив також, що до кінця 1992 року чисельність французьких військ в Німеччині буде зменшена з 50,000 до 30,000 вояків.

В ТОКІО БІЛЯ БУДИНКУ совєтської амбасади відбувся мітинґ, організований правим угрупуванням „Тайкося", яке вимагає негайного повернення островів Курильської мережі, захоплених Совєтським Союзом після Другої світової війни.

В МОСКВІ ВІДБУЛАСЯ зустріч прем'єр-міністра Естонії Едґара Савісаара з послами Чехо-Словаччини і Польщі, на якій обговорювалася можливість підписання політичних і економічних угод між Естонією, Чехо-Словаччиною і Польщею.

ПРЕДСТАВНИКИ ЕСТОНСЬКОГО міжнародного торговельного центру, Латиської торговельно-промислової палати і Литовського комітету міжнародних організацій домовилися про створення Балтійської міжнародної торговельної ради — неурядового органу, який об'єднає зацікавлені підприємства балтійських та інших держав.

М.ҐОРБАЧОВ НАМАГАЄТЬСЯ ЗІРВАТИ ЗВ'ЯЗКИ З ОРТОДОКСАЛЬНИМИ КОМУНІСТАМИ

Москва. — В газеті „Вашінгтон Пост" у числі з 23-го липня надрукована довша інформація кореспондента тієї газети в Москві Дейвида Ремніка, в якій говориться, що Міхаїл Горбачов, генеральний секретар ЦК КПСС і президент СССР, підготовив нову платформу КПСС, яка буде розглядатися на триденному пленарному засіданні Центрального Комітету, яке розпочинається в четвер і триватиме до суботи включно.

Подібну інформацію надрукувала газета „Ню Йорк Таймс" у числі з 24-го липня, яку зібрав кореспондент Франсис Клайнс і в якій також говориться, що Горбачов запланував обмежити виймкові привілеї і владу Комуністичної партії, зокрема, на підприємствах, профспілках, обласних і районових радах тощо.

Обидва кореспонденти, Ремнік і Клайнс пишуть, що нова платформа відкидає у принципі ідеологію марксизму-ленінізму, а радше взорується на принципах европейського соціял-демократизму. Нова програма повною силою засуджує сталінські злочини і взагалі добу застійного тоталітаризму, відкидає „войовничий атеїзм" і признає право громадян на приватну власність. Крім того, як каже Клайнс, програма проповідує релігійну толерантність, справжній суверенітет для республік і збільшені права республіканських урядів в багатьох ділянках життя, обмежену приватизацію легкої індустрії.

Д. Ремнік каже, що нова програма ледве чи зупинить процес розвалу комуністичної системи, а може навіть самої імперії, яка стоїть над берегом цілковитого політичного і економічного банкрутства, як про це говорять відкрито знавці підсовєтської проблематики й аналітики. В середу, 23-го липня платформа мала появитися друком на сторінках „Незалежної Газети", а поінформовані особи кажуть, що М. Горбачов вже відкинув компромісні пропозиції консерватистів і вирішив, що цю справу можуть вирішити 700 членів ЦК КПСС на своїх пленарних нарадах.

Очевидно, деякі совєтські газети, наближені до консерватистів, як, наприклад, „Совєтская Росія", гостро критикують М. Горбачова, що він не тільки зрадив марксо-ленінські ідеї, але „запродався і поклонився заокеанським хоронителям". Газета натякає, що запланована зустріч на вершинах між президентами Джорджем Бушем і М. Горбачовим мала бути відкладена, але у зв'язку з новою платформою КПСС її „відживили" штучно, щоб таким способом підтримати далекойдучі реформістські заходи Горбачова.

Д. Ремнік каже, що М. Горбачов, який в кінці минулого року поступився тисковї консерватистів, тепер знову нав'язав дружні зв'язки з ліберальним крилом в КПСС. Кореспондент підкреслює, що пленум КПСС проходитиме якраз на грані нового розколу в Комуністичній партії СССР і це знають консерватисти, домагаючись навіть скликання позачергового з'їзду КПСС для того, щоб замінити М. Горбачова на пості генерального секретаря. Крім того консерватисти підняли страшний лемент, що, мовляв, „наступають чорні часи, нація загибає під керівництвом, яке не здібне вивести країну з кризи".

Західні дипломати і аналітики кажуть, що після такої заяви, яку переважно складають військові і каґебісти та партійні паразити, логічно повинен відбутися військовий переворот, тим більше, що речник міністерства оборони СССР В.І. Гайлаков заговорив вже навіть про „капіталістичні сили, які перейшли в наступ, ідеалізують все, що зв'язане з капіталізмом, і ганять на всі лади соціялістичну систему". Закордонні дипломати думають, що в такій ситуації правдоподібно найбільше мабуть скористають республіки, які зможуть отримати максимальну свободу. Прибалтійці і грузини сказали: ні! „Ми почекаємо поки розвалиться імперія".

В АМЕРИЦІ

БУДУЧИ 50 СТЕЙТОМ, ще й до того відділеним на 2,400 миль від материка, мешканці гавайських островів слушно завважують, що дуже часто події, котрі хвилюють цілу країну, їх оминають. Одначе в одному, може й найважливішому питанні, в охороні здоров'я, Гаваї ведуть перед. Гаваї можуть бути прикладом для всіх інших стейтів, як саме забезпечити своїх мешканців достатньою медичною опікою. Отже не дивно, що систему Гаваїв розглядає Конґрес та інші стейти, як можливий модель до наслідування для цілої країни. Гаваї слушно можуть похвалитися, що в них майже всі мають такого чи іншого типу медичне забезпечення. Програма, якою користуються, вимагає від працедавців заплати за медичне забезпечення всіх своїх працівників, що працюють понад 20 годин тижнево, що покриває більшість 1.1 міл. громадян Гаваїв, а непрацюючі та сезонові робітники медичне забезпечення отримують від стейту.

ЧІЛЬНІ УРЯДОВІ чинники твердять, що Уряд президента Джорджа Буша розглядає можливість представити Раді безпеки Організації Об'єднаних Націй свій плян, який дозволяв би усунути частину санкцій проти Іраку. Найважливішим, — це дозвіл Баґдадові продавати свою нафту та ці гроші ужити на закуп харчів, ліків і повоєнної відбудови. Плян, приготований Державним департаментом, розіслано для перегляду та евентуальних завваг Пентаґонові, Білому Домові та Сі-Ай-Ей. Всі уважають, що секретар Державного департаменту Джеймс Бейкер схвалить цей плян, одначе поки вищезгаданий плян запропонують Раді безпеки ООН, його мусить схвалити також президент Дж. Буш. Якщо це станеться, то це буде важливою зміною у теперішній політиці ЗСА у відношенні до Іраку.

ШИРОКО РОЗГОЛОШЕНА справа побиття лосанджелеськими поліціянтами негра набрала всекрайового значення тільки тому, що припадково була утривалена на відеострічці. Все ж таки першою жертвою преліміарних дослідів цієї афери, як і можна було сподіватися впав шеф місцевої поліції Дерил Гейтс. Подія мала місце на початку березня та з днів на день набирала більшої вагомости та стала аферою з расистським забарвленням. В той час шеф Д. Гейтс відмовився залишити свій пост на вимогу цілого ряду більших і менших офіційних чинників. Створено окрему комісію для розгляду справи, яка два тижні тому повідомила про свої висліди, при чому порекомендувала, щоби теперішній шеф поліції таки зрезиґнував. У неділю пок Д. Гейтс заявив, що він вирішив піти на пенсію у квітні 1992 року, якщо міські власті підшукають до того часу іншу людину.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Що Ґорбачов здобув у Лондоні, а чого — ні?

У Лондоні, після закінчення триденної конференції семи найбільших упромисловлених країн світу, коли тут прибув Горбачов — обговорювано дві справи: 1) проблему договору з Америкою про редукцію далекосяжних ракет з атомовими головками й атомових бомб та 2) допомогу для оздоровлення хворої совєтської економіки щодо військового договору — то його ще не підписано, але, як виходить з проголошеного у „Ню Йорк Таймсі" тексту пресової конференції Буша й Ґорбачова — різні технічні подробиці будуть вистилізовані членами постійної конференції у Женеві і президент Буш відвідає ще з кінцем липня цього року Москву. Мабуть, там відбудеться церемонія підписання цього документу, який має дуже дискусійну вартість.

З одного боку — це перша редукція атомного арсеналу і тому, ніби, поважний акт. З другого боку — по обох сторонах залишилося ще стільки атомової зброї, ракет і бомб, що ввесь той договір має радше символічну й ілюзоричну вартість. Але демократичний світ, репрезентований Америкою, потребував його, як виправдання надії, що може-може вона допоможе зменшити атомовий арсенал і в інших державах, які мають цю страхітливу зброю. Для Міхаїла Горбачова — це великий зиск, бо приїзд американського Президента до Москви піднесе, як він сподівається, його надшарпаний лідерський престиж в очах совєтських громадян і затулить рот критика про цей військовий договір Буш і Ґорбачов мали окрему довшу розмову в американській амбасаді у Лондоні.

Що стосується економічної сторінки, то тут Ґорбачов мав теж деякий успіх, хоч не такий, якого собі бажав. Успіх полягав у тому, що на тригодинній конференції з лідером семи найбагатших держав Горбачову вдалося переконати сімох потентатів, що він, Міхаїл Ґорбачов, дійсно прагне перейти з контрольованої економічної системи на вільний ринок. Тому взаємини СССР і вільного світу знову покращали. Але йому не дали готівки, що її він хотів дістати, і Совєтському Союзу не допустили до повного членства у Міжнародному монетарному фонді, бо проти цього запротестували Америка і Японія. Це дуже цікава подробиця, бо вона заперечує враження деяких наших наївних земляків, наче би президент Буш у всіх справах підтримує совєтського диктатора. Ми не знаємо і, може, тільки колись виявиться, який був зміст цієї тригодинної наради, великої сімки з Ґорбачовим. Можна тільки здогадатися, що у розмові про оздоровлення совєтської економіки мусіла бути мова про зрівноваження совєтського бюджету, а тоді автоматично виринала вимога редукції велетенських видатків на велетенську — тепер совєтам непотрібну — армію і припинення щорічної субвенції Кубі по чотири і пів більйона долярів. Европейська економічна спільнота сприятиме інвестиціям західньоевропейського промислу в економіку СССР, але знову таки мусить прийти ліквідація сільсько-господарської колективізації і не може КҐБ втручатися до приватних підприємств, чи нема там „економічного саботажу".

Ґорбачов напевне почувається, як тріюмфатор. Його успіхи на Лондонській конференції будуть тривкі тільки тоді, коли він і його уряд захочуть і зможуть переводити реформи, що їх поручає Захід. Коли ж надалі тільки у теорії буде переводитися приватизація підприємств і тільки в теорії діятиме демократизація, а в практиці надалі підсовєтська дійсність залежатиме від партійних апаратчиків, від партійної контролі, химер і шикан, то подорож Горбачова до Лондону швидко перейде в непам'ять як розреклямований епізод. Найприхильніше відношення кожного з семи лідерів світу до Міхаїла Ґорбачова і до демократизації Сходу Европи нічого не поможе, коли надалі існуватиме у центрі на величезній території імперії, включно з Україною, партократія. Чи і наскільки Ґорбачов навчився із розмов у Лондоні з володарями вільного світу, швидко покажеться.

Петро Часто

ЧИ ЗНАЄМО МИ ЛЕОНІДА КРАВЧУКА?

Якщо хтось скаже, що знає Леоніда Кравчука, що той, мовляв, сякий чи такий, чи ще якийсь, то можна сміло стверджувати, що кожний нинішній „кравчукознавець" помиляється. Кравчука не знає ніхто, в тому числі й сам Кравчук. Хіба один Бог. Бо, погодимся, є підстави думати, що Кравчук теж людина, як ми всі — з плоті і крові, і що його душа і світогляд не зформовані з іншої матерії, ніж наші. Як Бог схоче, то запропонує йому таку ситуацію, що його рідна мама не впізнає, не те що український народ.

Власне, вона вже цілком назріла. Весь світ з тривогою і надією дивиться, що буде з Совєтським Союзом. А що з ним буде, великою мірою залежить від України. А в Україні Кравчук, з правової точки зору, — перша особа. Доля кинула його в такий вир, що годі позаздрити. Товчуть з усіх можливих боків, на його місці вже не один, загубивши лік гулям і синцям, плюнув би спересердя й відійшов убік. Але нині в Україні „вбік" не існує. Можна тільки або невпинно бити руками і ногами по воді, час від часу захлинаючись від хвилі солоної дійсности, або піти на дно. Кравчук виявився впертим плавцем і, принаймні в цій впертості, властивим українцем.

Союз сьогодні — даруй, читачу, банальне порівняння — розбурхане море. Всі пливуть в різні боки і кожен певний, що тільки в його напрямі чекає спасенний берег. З Москви все ще дмуть старі вітри і найбільш послушні моряки з поріділої команди мають ті вітри за святий курс, знов і знов латаючи і піднімаючи дрантиві комуністичні паруси.

Тим часом море, зовні збурене, хаотичне, має в своїй глибині могутню течію, і вона поволі, але невідворотно, зносить усіх, не узгоджуючи своєї великої логіки з кожним плавцем особисто. Найменше втомиться і найшвидше випливе на „тихі води і ясні зорі" той, хто відчуває ту течію.

Кравчук, здається, відчуває. І хоче чи не хоче, мусить змінюватися. Хто дивиться уважно, той бачить цілу низку Кравчуків — від цеківського ідеолога-демогога, що пнувся довести недоцільність Народного Руху, до прихильника політичного плюралізму і релігійного відродження. Ще два роки тому волосся на голові ворушилося від думки, що ця людина може вийти на перші ролі в республіці. І ось Кравчук — голова Верховної Ради, і ось він відкладає мільйон своїх справ, щоб прийняти первоієрархів Українських Церков і побажати успіхів в їхній духовній праці на благо нової України.

Яким він стане завтра, тяжко вгадати. І все ж є ознаки, які роблять прогнозу можливою. До таких ознак належить інтерв'ю Леоніда Кравчука в знаменитій своїм демократизмом і незалежністю газеті „Московскіє новості" 21-го квітня цього року.

Це інтерв'ю вельми цікаве — вже хоч би тим, що його брав сам головний редактор, прискіпливий і гостро мислячий Єгор Яковлев, на запитання якого Кравчукові було б вкрай тяжко ухилитися, якби він боявся кидати камінці в чийсь город. Але він не боявся і не ухилявся. Це був ще один, ще новіший Кравчук, ніж на всіх попередніх етапах його прозріння. Досить сказати, що офіційні партапаратні органи цього інтерв'ю не передрукували — ні „Радянська Україна", яка перелякано відвертається від життя, ні російськомовна „Правда Украини", яка дуже гнівається на українську правду за те, що вона, бач, досі ще не вмерла, що знову воскресає, загрожуючи звичній і любій кремлівській лінії, яку „Правда Украини" видає за єдино можливу правду.

Якби це було ще два роки тому, досить було б Кравчукові чихнути, щоб ті цеківські газети дружньо передрукували його думки, але тепер їм заціпило, бо тепер це вже зовсім інший Кравчук, не зважаючи на те, що формально він досі залишається членом Політбюра ЦК Компартії України.

Кравчук у цій розмові був не тільки відвертим. Він виявив себе мужнім і послідовним українським політиком, який не приймає традиційної московської школи розбіжности між словами і ділами. Він сказав, що урядова і компартійна верхівка, замість сприяти згортанню командно-адміністративної системи, „зберігає і підтримує віджилі структури". Кравчук нагадав діялектику, якої Москва не хоче помічати: „без загибелі старого народження нового є неможливе". Ця Кравчукова оцінка стосувалася тільки економічної кризи. Щодо політичної, то на день інтерв'ю він, на жаль, ще не визрів до радикальної позиції, зробивши заяву, з якої український патріотичний рух повністю вдоволений бути не може. Визнавши, що „відбувається зруйнування союзу" і що „Україна також не прийме його таким, яким він був", Кравчук заперечив, що вона „вийти з нього не збирається". Сприймімо це його „не намагається" як особисту думку, яку життя неминуче радикалізує. Бо всі подальші Кравчукові відповіді — це вже свідчення його радикалізації: він уже більше належить правді, ніж Москві. Він бачить, що центр відмовляється від формули суверенних держав. Відомо, що в основу горбачовського союзного договору мала бути покладена ідея розмежування повноважень центру і республік. „А тепер, на останньому засіданні Ради федерації, я раптом чую, що спочатку треба підписати договір, а потім приступати до розмежування функцій. І тут, хочеш чи ні, починаєш вловлювати якийсь плян". І далі Кравчук зриває завісу з цього московського пляну: „Нас знову хочуть вернути до попередньої централізованої держави. Чи це є можливе, коли в Україні кожен розуміє: ми маємо сьогодні чи не єдиний в історії шанс зробити свою вітчизну реальною, повноправною і самостійною державою. Що може бути вищим від цієї цілі?"

Закінчення буде.

Ярослав Татомир

„ЕКОНОМІСТ" ПРО ЗМАГАННЯ УКРАЇНИ ДО НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Англійський журнал „Економіст", відомий у багатьох країнах цивілізованого світу, помістив у числі за червень, цікаву статтю свого кореспондента з Києва п. з. „Твій мир чи мій"? „Москва і Київ лежить у цій самій зоні часу, але вони не у гармонії", каже „Економіст".

Це стало виразно наявним, сказав в цьому журналі 18-го червня, вранці цього дня голова Верховної Ради у Москві Анатолій Лукянов повідомив парламент, що дев'ять республік, включаючи Україну, погодилися на проєкт у справі форми об'єднання республік. По полудні цього дня, президент України Леонід Кравчук сказав українським послам, що повідомлення Верховної Ради у Москві є без значення і що у дебатах над головними точками проєкту існують гострі суперечності.

„Україна, із 50 мільйонами населення, найбільша республіка після Росії, має тверді вимоги" каже кореспондент „Економіста". Вона хоче мати власну армію і вимагає закону у питаннях виходу республіки із об'єднання. Україна є теж проти цього, щоб центральний уряд мав у республіці свій податковий апарат. Замість цього Україна хоче, щоб кожна республіка вплачувала до центрального уряду одну суму річно.

„Кравчук, комуніст який стає націоналістом", — стверджує кореспондент цього журналу, — заявив, що він буде домагатися від українського парляменту, щоб там ніхто не підписував ніякої умови, поки всі багатства України не признають багатства України, як власність республіки. Згідно з „Економістом", українці роблять теж, без розголосу, зусилля впровадити їхню окрему валюту.

Це все суґерує, пише кореспондент журналу „Економіст", що українці плянують дуже інакше об'єднання, як його має на думці Кремль. До того ж українці твердо тримаються рішення не підписувати ніякої умови, поки не ратифікують свою нову конституцію, що, правдоподібно, не станеться перед кінцем року. Підписання договору у справі об'єднання республік, буде, на думку кореспондентів „Економіста", якщо мова про українців — затяжною справою: наперед український парламент мусить передискутувати проєкт договору „слово за словом". Опісля український парламент пішле делегатів до інших республік, щоб з ними обговорити форму об'єднання і виготовити другий проєкт договору. Цю другу версію проєкту знову вичерпно передискутує український парламент і щойно після цього Україна буде могти підписати цей договір.

Дальший розвиток справи підписання Україною договору у справі форми об'єднання республік передало агенство Ассошіейтед Пресс із Москви 28-го червня (За „Філядельфія Інквайрером" з 28-го червня).

АП покликається на інформації, що їх отримала від Олександра Капусти із пресового аґенства Руху і від Івана Гевка, американського громадянина, який був свідком дебат у Києві над справою вищезгаданого договору.

АП пише: „Українська легіслятура відкинула вчора договір, що ним президент Горбачов має надію, за ціну віддання республікам багато влади, що її мав дотепер центральний уряд, затримати об'єднання республік в одну державу".

Після цього, як багато членів українського парляменту відкинули концепцію, щоб республіки остали об'єднані в одну державу і домагалися натомість конфедерації суверенних держав, на моду об'єднання европейських народів, слідувало голосування, яке дало незвичайно промовистий і переконуючий висід: 345 голосів за европейською формою конфедерації і 18 голосів за об'єднання республік в одну державу.

Ми повинні із признанням відзначити розумне становище Леоніда Кравчука і величезної більшости депутатів, між ними теж великої більшости депутатів — членів Комуністичної партії, до питання форми, що її повинно прийняти об'єднання республік.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ДОПОВНЕННЯ

З приємністю прочитали обширний допис пера Миколи Вірного, якого поміщено на сторінках „Свободи" з 21-го, 22-го травня під заголовком „Вашінгтон і Чорнобиль". З рамени Чорнобильського Громадського Комітету Вашінгтону бажаємо тільки доповнити кілька моментів.

26-го квітня, в саму річницю чорнобильської трагедії на запрошення Гельсінкської комісії, д-р Наталія Преображенська, біолог й активіст „Земного Світу" з Києва, д-р Дейвид Марплс виступили в Конгресі ЗСА зі свідченнями про сучасний стан Чорнобиля. Того ж вечора на конференції „Безядерні 1990-ті роки" завдяки АОЛПУ (Американці в Обороні Людських Прав в Україні), д-р Преображенська виступила на пленарній сесії і з д-ром Марплсом, Ольгою Корбут, Г. Грушевин та д-р Алис Стюарт.

Під час цієї конференції комітет зорганізував виставку й інформаційний столик, де постійно показувався короткий австралійський фільм про наслідки Чорнобиля, продавалося книжки на цю тему, розповсюджувано інформаційні газети й інші матеріяли та інформували публіку.

Від 26-го до 28-го квітня студенти й молодь з різних міст Америки і Канади зібралися у Лафает Парку де переведено голодівку в солідарності з демонструючими студентами в Україні.

В кінотеатрі „Біограф" висвітлено історично-документальні фільми праці київського кінематографа. Георгія Шкляревського: „Мікрофон", „В тіні саркофага", „Таємничий діягноз" та „Гайд Парк по-київському".

В неділю, 28-го квітня, у вашінгтонській галерії А. Роджерс відкрилася кількатижнева виставка присвячена чорнобильській трагедії. Виставлялися твори мистців з України та з Америки. В ній взяли участь, між іншими, Р. і Р. Армстронг, Л. Боднар-Балагутрак, В. Варварів-Маркович, Ю. Віктюк, Н. Карбач, Н. Кормелюк, І. Марчук, В. Палійчук і О. Поліщук.

В понеділок, 29-го квітня, семінар, який відбувся в університеті ім. Джорджа Вашінгтона з участю кінематографа Г. Шкляревського та д-р Преображенської, був зорганізований під егідою факультетів слов'янських мов і літератур та Китайсько-совєтського інституту. Семінарем проводив професор цього університету д-р Юрій Ольховський.

Ще того самого вечора Г. Шкляровський висвітлював свої фільми в Американському університеті під патронатом департаменту зв'язків. Тут теж кінематограф мав змогу відповідати на запитання студентів і професорів та вести цікаву дискусію.

Чорнобильський Громадський Комітет Вашінгтону висловлює велику подяку різним американським та українсько-американським організаціям, в тому числі Українському Народному Союзові, та поодиноким жертводавцям за моральну підтримку, співпрацю і щедрі датки, які уможливили нам гідно відзначити п'яту річницю чорнобильської трагедії у нашій американській столиці та відкрити Фонд Жертвам Чорнобиля.

Марта Перейма
Вашінгтон

Євген Крименко

ВЕЧІРНІ ДУМИ

Вже вечір зелень трав кладе в затишне ложе,
А сонце забарилось в рясноті листків,
Промінням ще підперло сонні огорожі,
В мережах світлотіней сходить із дахів.

Ясну одежу дня змінює на рожеву,
А потім на пурпуру королівських шат
Й ховається в глибінь, мовчазно-кришталеву,
В безмежну тишину підводних міст, палат.

В м'яких обіймах ночі линемо в незнане...
Шукаємо спокою, снів і забуття,
Та світ нічних примар — не лік на наші рани...

Не ніч нам дасть охоту й силу до життя,
А юний, свіжий ранок, що бадьоро встане
І сонце воскресить із темряви буття.

Осип Зінкевич

ЧОРНОБИЛЬСЬКІ ДІТИ НА МОЛОДЕЧОМУ ТАБОРІ УЗХ

I

Дев'яте липня 1991 року залишиться на довго в пам'яті багатьох людей. В цей соняшний день прибула вперше до Америки на запрошення української організації, на український відпочинковий табір молоді перша група чорнобильських дітей. Їх не багато. Всього 12 дітей — вісім дівчат і чотири хлопці.

Нелегко переборювала труднощі організатор групи Ярина Тимошенко. Вся чорнобильська група дітей з'явилася у вечірніх годинах того ж дня під її керівництвом і в супроводі д-ра Юрія Солтиса на оселі ім. Олега Ольжича, в таборі молоді Українського Золотого Хреста ім. Оксани Генгало.

Довга подорож. Чотирнадцять годин на прямій лінії Київ—Ню Йорк, кількагодинна зупинка на летовищі в Ню Йорку, дорога з Ню Йорку до Лігайтону у стейті Пенсильванія — здавалося все це до кінця виснажило дітей. Але вони прибули радісні, бадьорі, живі, допитливі, рухливі.

Це були діти з чорнобильської зони, наші українські сільські діти, діти не бюрократів чи високопоставлених чиновників, як це бувало в минулому, а діти робітників і селян. Поява їхня викликає зворушення, зацікавлення їхнім життям, їхнім здоров'ям, їхнім майбутнім.

Зі сльозами на очах, з квітами в руках вітає групу представник УЗХ, виховна референтка, Володимира Кавка. Не менш зворушливо приймає квіти від імені дітей їхня провідниця Ярина Тимошенко.

Усі входять до їдальні, і, мабуть, вперше в житті, ці діти починають вечерю спільною молитвою. І лише одна дівчинка, найменша і наймолодша, бліда і сумна, сідає окремо на стільчику під стіною, окремо від усіх. Понуро і здивовано обводить їдальню своїми великими очима. Вона не зовсім добре почувається. Всі прохання і всі спроби вмовити її, щоб хоч сіла разом з іншими, не дали бажаного результату.

— Ні, не піду. Буду сидіти тут. — І сиділа майже нерухомо на своєму місці.

Я дивився на цю дитину і переді мною з'явилося якесь дуже знайоме обличчя. Вираз обличчя цієї дівчинки, зачіска, жести рук, міміка, рухи — все це нагадувало мені письменницю Докію Гуменну, в якої я не раз бував. Точно, в усіх нюансах, перед нами сиділа Докія Гуменна у своєму первісному дитячому вигляді і з її теперішньою зачіскою, рухами і жестами.

Це була Ліля Яременко. Одинадцятирічна дівчинка, яка того ж вечора полонила наші серця своєю поведінкою, своєю чемністю, увічливістю, і навіть своєю впертістю.

— Ні, не піду. — І не пішла.

Ми дивилися на цих 12-ро дітей, які разом з нами хрестилися і молилися, які розглядалися довкола своїми здивованими очима: куди вони потрапили? Що це таке? Хто ці тьоті і дяді, які хочуть показати їм свою доброту і свою доброзичливість? Чи це справді дійсність, про яку ще так недавно вони і мріяти не могли у своєму далекому Іванкові?

Іванків — це українське історичне село міського типу, розташоване приблизно 40 кілометрів по прямій лінії на південний захід від Чорнобиля, на притоці Дніпра — річці Тетерів, яка впадає у Київське водосховище. Від Києва село за 70 км на північний захід. Село засноване 1589 року Іваном Проскурою (звідки й походить назва — спочатку Іванів, а згодом Іванків), з 1793 року село ввійшло в склад Російської імперії. Воно має понад 10,000 мешканців, у ньому є дві українські середні школи, є краєзнавчий музей, православна церква (перебудована із звичайного будинку).

За столом сидить вся група. П'ять дітей з Іванкова, інші з недалеких довколишніх сіл — двоє з Горностайполя, і по одному з Блідча, Оливи, Шпилів, Феневичів і Сукачів. Двоє дітей мають 11 років, троє — 12, двоє — 14 і п'ятеро — 15 років життя. Які долі цих дітей? Що вони пережили? Як на них вплинула чорнобильська катастрофа?

Сиджу з цими дітьми, з кожною окремо або з кількома разом. Говоримо, знайомимося. Хоч ми вже й досі добре знайомі. Ходили разом цілою групою до МекДоналда на американські гамбургери, разом вибирали і купували красовки (тенісівки) і плавки, разом лазили по черешні, яку для всіх відкрили непосидючі два кияни Тимошенки — Олесь, який уже два роки лікується у Вашінгтоні, і його молодший брат Богдан, який ходить до середньої школи в Сан Франсіско. Ми разом лазили по тій черешні, об'їдалися солодкими, чорними і соковитими черешнями, якими може гордитися оселя і її управитель Степан Селешко.

Одинадцятирічна Галина Олексієнко розказує: — Я народилася у селі Мусійка. Батько працював у Чорнобилі ревізором-економістом. Там ми і жили. Вранці, день після аварії, тато довідався від нашого сусіда Віктора про це нещастя. Поки стало про це відомо, він узяв мене, захопив подушки, телевізор, постіль і ми поїхали до баби у Горностайпіль. День пізніше приїхала і мама з братиком. А тоді почалася паніка. Люди закривали фіртки, брали що могли...

Дванадцятирічний Сашко Ульяненко в час чорнобильської катастрофи жив з батьками у Прип'яті: — Коли довідалися про аварію, тато і мама взяли мене і ми велосипедами втекли у село Блідче. Мама почала хворіти. Нащухли щоки... Умерла три роки тому, мала 28 років. А я живу з бабусею, вона робить в колгоспі... У моїй клясі двоє хлопців мають більмо...

Ліля Яременко опустила сумно голову, ледве чутно каже: — Татові було 37 років. Помер 20-го січня на саркому... Два місяці лежав у ліжку... Довго мучився,... дуже мучився...

Максим Тимофеєв круглий сирота. Батько був електриком, помер три роки тому на серце, мама працювала економістом на обувній фабриці, померла ще у 83 році на рака крови. Максим живе з бабою і дідом. Він відрізняється від інших своїм зацікавленням і знанням географії і фізики. Він великий болільник спорту, зокрема футболу, читає постійно „Спортивну Газету". У нього енциклопедична пам'ять — називає імена визначних футболістів, хто де грає, подає результати чемпіонатів, називає цілий ряд олімпійських чемпіонів. З ним говорив я чи не найдовше. Ми швидко знайшли спільну мову. Говорили про український національний прапор, про Леоніда Кравчука, українську літературу, про Рух.

Руслан Нечипоренко єдиний з групи приїхав в Америку у вишитій сорочці. Це по його вишиванці розпізнав групу д-р Юрій Солтис на летовищі в Ню Йорку і врятував її від безконечного очікування. Руслан — сирота. Мати померла в лютому цього року, маючи всього 35 років. Разом з молодшим братом живе у баби. Був на Кубі разом з іншими дітьми. Брат хворіє — сверблять кінці пальців і не знати від чого і чому. Цікавиться філософією, астрономією, багато читає, знає вчення Пітагора. Минулого року зацікавився вишиванням. Привіз з собою по-мистецьки вишиті портрети Шевченка. Руслан повільний, вдумливий, роздумує над кожним своїм рішенням. Коли його викликали в школі і запропонували їхати в Америку, він спокійно відповів: — Подумаю, ще не знаю, дам відповідь завтра.

Дальше буде.

В. Цап — Лицар Року

На річному обіді 24-го червня Відділ ч. 4504 Лицарів Колюмба в Юніон, Н. Дж., відзначив Веслі Цапа з Юніон Лицарем Року. Ця нагорода — найвища пошана, яку Відділ може уділити. Юнийонський Відділ Лицарів найбільший в Ню Джерзі: має 1600 членів.

В. Цап є членом парафії св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. Він займав різні становища — був головою Товариства Пресвятого Імени, провідником четвертого степення загальної асамблеї Джана Ф. Кеннеді, був командиром корпсу асамблеї Дж. Ф. Кеннеді. командиром Українсько-Американських Ветеранів 6-ої станиці в Нюарку.

В. Цап є членом 133-го Відділу УНС.

Новий священик

Шістнадцятого травня відбулася визначна подія не лише в житті громади храму св. Володимира в Ню Йорку, але і в житті всієї Української Православної Церкви ЗСА. Цією подією було висвячення отця диякона Михайла Лева у сан священика. Прийшов новий, молодий і енергійний воїн Христової Церкви.

В день великого свята Вознесіння Господнього, 16-го травня, відправу Божественної Літургії в храмі св. Володимира очолив і чин висвячення диякона Михаїла у сан пресвітера довершив Архиєпископ Антоній у сослужінні священиків: Протопресвітера Василя Дякова, голови Консисторії, о. Володимира Базилевського, митрофорного протоієрея Петра Готровича, протоієрея Костянтина Калиновського, двох дияконів — отців Андрія Кулика та Павла Ягніша, вихованців семінарії святої Софії у Бавн Бруку Тараса Науменка, Миколи Пересади, Чарлза Бакстера і Леонарда Голодика. Семінаристи Іриней Дзядів, Богдан Марищак і Стефан Ковалів приєдналися до хору під диригентурою паніматки Стефанії Кулик.

Надхненну архипастирську науку нововисвяченому отцеві Михайлові подав архиєпископ Антоній, привітавши і побажавши йому Божого благословення і многих літ. Настоятель храму о. Володимир побажав новому священикові Божого благословення у несенні тяжкого священичого хреста, якого він добровільно взяв на свої рамена, і висловив радість і гордість з того, що в стінах катедри святого Володимира отець Михайло одержав таїнство хрещення, висвячення у сан диякона, а нині у сан пресвітера, а перед тим вісім років був диригентом катедрального хору.

До української Автокефальної Православної Церкви прийшов високоосвічений духовний пастир. Крім богословських студій, отець Михайло закінчив Ленінградську консерваторію, клясу композиції і теорії музики. У ЗСА закінчив Бруклинський каледж із званням Master of Art. Отець Михайло є не тільки диригентом, але й композитором. Головним його музичним твором є монументальна симфонія, присвячена тисячоліттю хрещення України-Руси. Шість років викладав о. Михайло музику й музикознавство в Ужгородському музичному училищі.

Отець Михайло Лев активний в українському громадсько-культурному житті. Він член нюйоркського хору „Думка", з яким гастролював в Америці, Европі, зокрема в Україні. При „Думці" о. Михайло організував жіночий ансамбль, для якого написав музику для ряду пісень.

Кореспондент американської радіостанції „Свобода" записав на стрічку для передачі на Україну Богослужбу, під час якої відбувалося висвячення диякона Михайла Лева у сан священика.

Парафіяльне Сестрицтво пресвятої діви Марії (голова Марія Коник) влаштувало після Богослужби на честь нового священика спільний обід для всіх численних присутніх.

Ю. Лотош

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ-УНС

УКРАЇНА ПРОБУДЖУЄТЬСЯ! ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ ВКЛАДОМ ВАШОЇ ДИВІДЕНДИ У ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Виступи дітей у Нюарку

У неділю, 23-го червня 1991 року, учні Музичного Дошкілля при УМІ під проводом Марти Шлемкевич-Савицької виступили у музичному оповіданні-пантомімі „Було колись" — про Ноя і його ковчега. Виступ відбувся у гімнастичній залі школи св. Івана Хрестителя. На залі були присутні понад 300 осіб, які включали батьків і родину дітей, і також гостей з дітьми.

У пантомімі взяло участь понад 70 дітей — учні Музичного Дошкілля у віці від двох з половиною до п'яти років, старші учні у віці від 6 до 9 літ, і найменші братіки і сестрички учасників, деяким з них ледве рік і пів. Їхні ролі включали Ноя і його дружину, голубів, мавпи, лисичку і лиса, папуги, тигрів, слонів, мишок, жирафи, єнотів, зайчиків й інші звірятка. Також були блискавки і водяні хвилі.

За поставу і музичне оформлення відповідала Марта Савицька. Оповідання про Ноя усім знайоме. Головну ролю Ноя переконливо грав Данилко Фляк. Глядачі захоплено придивлялися, як діти виконували свої ролі при гарному музичному супроводі директорки школи М. Савицької. Приємно було подивитися, як Ной і його дружина готовилися до великої повені, ладували харчі на ковчег з поміччю голубів, папуг і слоників, а мавпочки, тигри і мишки жартівливо зачіпалися з ними. Нарешті все було готове і Ной післав голубів, щоб покликали усіх звірят. Пара за парою вони увійшли на ковчег. Тоді почалися дощі.

Глядачі були справді захоплені і здивовані, як такі малі діти зуміли виконати свої ролі, часом вельми складні. Діти слухали музику, її ритм і динаміку і знали, що робити і коли. Як Люба Генсьор-Садницька уже писала у „Свободі" 19-го червня цього року, М. Савицька учить дітей слухати, пізнавати і реаґувати на музику ритмічними рухами тіла. Яка приємність це була для батьків — бачити, як їх діти відважно і точно виконували свої ролі. Діти музичного дошкілля дуже охоче приходять на зайняття до „пані Марти". Навіть колишні учні не раз повертаються, щоб відвідати Марту Савицьку і взяти участь у виступі. Цього року ролі блискавок і водних хвиль виконали старші ґрадуанти, а ролі малесеньких зайченят грали найменші братчики і сестрички виконавців.

Костюми дітей були просто прекрасні. Костюми Ноя, його дружини, і звіряток запроєктувала і пошила Ліда Колатало-Марр. Костюми блискавок і водяних хвиль запроєктував і пошив Гриць Гивель. Декорації на сцені, особливо великий реалістичний ковчег, дуже збагатили цьогорічну виставу-оповідання. Проєкт сценічних декорацій зробила Дарка Семанишин, а її чоловік Зенон Семанишин запроєктував і збудував ковчег при помочі інших татів дітей. Також велика подяка Марійці і Йосифові Винарчукам за гарну веселку, Несторові і Галі Голинським, і Романові Турянському за освітлення і Олегові Канюці за звукову режисуру. Марійка Голіната-Винарчук зробила афішу.

Рівнож ніколи не можна братися до такої великої праці, казки-оповідання, без невтомної допомоги матерів, які добровільно очолюють різні комітети. Велику подяку складаємо цим матерям: Хризанті Гентиш, Петрусі Паславській, Тані Нагорняк, Марії Борковській, Люсі Буняк, Христині Кохан, Христі Фляк і Марті Торієллі. Багато інших батьків, приятелів і спонзорів всіляко допомагали, щоб виступ міг успішно відбутися, і їм також дякуємо.

Після виступу відбулася роздача свідоцтв дітям, і тепле, хоч сумне, прощання з ґрадуантами. Вони напевно будуть мати приємні спогади про свої дні у Музичному Дошкіллі Марти Савицької. Цьогорічні ґрадуанти — це Данилко Фляк, Ксеня Гентиш, Христя Семанишин, Таля Ласій, Юстинка Полянська, Меляся Рудь, Оксана Буняк, Софія Торієллі, Оленка Павлишин, Петрусь Касаненко, і Адріян Кохан. Деякі із них будуть ходити до садочка при школі св Івана Хрестителя.

Сцена з вистави-оповідання „Було колись"
(Фотографія Юрія Станька)

Оксана Станько

СТАНОВИЩЕ

українських політичних партій і організацій до проєкту конституції України і проєктів союзного договору СССР.

Представники українських політичних партій і організацій: Організація Українських Націоналістів, Організація Українських Націоналістів за Кордоном, Союз Гетьманців-Державників, Союз Земель Соборної України — Селянська Спілка, Український Демократичний Рух, Українська Демократична Республіканська Партія, Українське Національне Демократичне Об'єднання, Український Національний Державний Союз, Українська Революційна Демократична Партія, Спілка Визволення України (як обсерватор), Конференція Професійних Товариств і Організацій обговорили сучасне становище в Україні і узгіднили між собою спільне становище до проєкту конституції України і проєктів союзного договору СССР.

1. В обличчі дискусій і спорів довкола проєктів конституції України і союзного договору, українська політична громадськість в діяспорі висловлює сподівання, що українські політичні діячі в Україні схвалять таку конституцію України, яка забезпечить народові України повну суверенність і державну незалежність і тим самим належне місце в спільноті вільних народів східньої Европи і світу.

Ми віримо, що широкі кола українського народу підтримають ці заходи українських політиків в Україні у побудові української демократичної держави.

2. Ми солідаризуємося з патріотичними силами українського народу, які відкидають союзний договір про будь-яку оновлену федерацію і уважаємо, що тільки самостійна українська держава може бути суб'єктом міжнародних домовлень і конфіґурацій. В тому сенсі єдиний можливий спосіб спілкування народів східньої Европи — це добровільне прийняття взірця економічного ринку Західньої Европи, де вільні народи творять спільну економіку на базі спільного економічного договору.

3. Звертаємося до світових державних діячів і світової публічної опінії зайняти активне позитивне становище до визвольних змагань українського й інших народів Совєтського Союзу і перестати всякі намагання і спроби зберегти СССР, як нову імперіяльну форму.

Д-р Степан Ворох, предсідник нарад

Д-р Наталя Пазуняк, секретар

6-го липня 1991 року.

Загальні збори Українського Народного Дому в Ню Йорку

В суботу, 22-го червня, відбулися Загальні збори Українського Народного Дому. Голова Народного Дому Роман Данилюк відкрив збори, привітав присутніх і попросив однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять уділовців, які в минулій каденції відійшли до вічности. Відтак подав порядок нарад, який був прийнятий одноголосно.

Секретар Володимир Миськів прочитав протокол з минулорічних Загальних зборів, який був прийнятий одноголосно.

Перейдено до звітів. Першим звітодавцем був голова Роман Данилюк, який подав широкий звіт ще з часів купівлі УНД й пригадав, що українська громада в Ню Йорку не купувала Дім для інвестицій, а щоб мати свій власний Дім. Основний капітал купівлі УНД створили уділовці. Тепер Народний Дім має ще фінансові зобов'язання, які сплачує на час, а за минулу каденцію дохід був найвищий за весь час існування УНД. Треба підкреслити, що більша частина доходу приходить від чужинців. Р. Данилюк щиро дякував організаціям, які влаштовують імпрези в УНД. Він заявив, що дуже часто УНД бере від українських клієнтів низьку плату за винаймлення залі, а в разі потреби дає безплатно. Дивним є, що деякі організації, метою яких є допомога Україні, дуже часто свої імпрези влаштовують в чужих готелях й тисячі долярів йдуть в чужі руки. Ми маємо УНДоми по всій Америці, а також інші українські інституції та прекрасні оселі Союзівку, Верховину, в яких можуть бути уряджувані імпрези й багато грошей можна заощадити на допомогу Україні. Голова апелював до тих організацій, щоб над цим застановилися.

Р. Данилюк щиро подякував правному дорадникові Аскольдові Лозинському, який завсіди бере участь у Загальних зборах УНД з почуття громадського обов'язку. Рівно ж подякував членам дирекції за добру співпрацю.

Другим звітодавцем був секретар Володимир Миськів. Він заявив, що в минулій каденції дирекція відбула чотири засідання і всі протоколи є доступні для уділовців, якщо хтось зацікавлений.

Третім звітував скарбник Іван Винник. Він подав детальні пояснення до звіту, який був висланий разом з проксі до всіх уділовців УНДому. Звітодавець порушив справу будови елеватора, направу коридора й сходів. І. Винник заявив, що дирекція має це все на увазі й по можливості наших фінансів буде старатися все поліпшувати.

Звіт Контрольної комісії подав Микола Хоманчук. У звіті він заявив, що Контрольна комісія перевірила всі приходи й розходи та прилоги, які годяться з приходами й розходами, бо каса проваджена взірцево, за що належиться подяка скарбникові Іванові Винникові й в імені Контрольної комісії висловлює подяку голові та всім членам дирекції за солідну працю для добра УНДому й української громади Ню Йорку.

Голова запропонував дискусію над звітами, щоб дати можливість присутнім на зборах висловитися про ті проблеми, які кожного цікавлять. Дискутанти висловили подяку дирекції УНДому за корисну працю для української громади Ню Йорку, а головно, що УНД став пристановищем гостей з України. Почалася загальна дискусія над звітами.

Верифікаційна комісія подала звіт, скільки уділовців є присутніх на зборах і скільки є управнених до голосування, тобто 529 голосів.

Потім продовжувалися запити й дискусія. Володимир Процик висловив подяку дирекції УНД за дуже корисну працю для української спільноти Ню Йорку, особливо тепер, з приїздом гостей з України.

Колишній предсідник Українського Народного Союзу Йосип Лисогір запитав, чому така велика різниця в кількості управнених голосів до голосування з попередніми зборами УНД, де був 801 голос, а в цьому році 529 голосів. Голова Р. Данилюк відповів, що, на жаль, не всі прислали свої зголошення і апелює до уділовців, щоб у майбутньому брали участь у Загальних зборах УНДому.

Покликано Контрольну комісію, яка запропонувала вділення абсолюторії уступаючим членам дирекції з признанням і подякою та попрошено Номінаційну комісію, яка подала кандидатів: Р. Данилюка, І. Винника і Володимира Саляка на наступні три роки, яких було вибрано одноголосно.

По закінченні Загальних зборів і перекуски відбулося засідання дирекції УНДому. Головою переобрано Романа Данилюка, Андрія Ластовецького заступником голови, Володимира Миськова секретарем і І. Винника скарбником. До дирекції входять: Євген Стахів, Василь Сосяк, Любомир Лозинський, Микола Хоманчук і Володимир Саляк.

Микола Турецький

Зустріч професіоналістів на Союзівці

Щорічні зустрічі українських професіоналістів Америки і Канади, що їх від 1983 року організовує Клюб Сузі-Кю, мабуть, уже так широко відомі, що не доводиться про них писати багато, а лише пригадати, що учасники Сузі-Кю зустрічаються цього літа за традицією на Союзівці другого тижня серпня, від 10 до 17-го.

Зустрічаються „ветерани" з'їздів і запрошують до участи нових учасників, щоб збільшувати цей милий гурт. Годиться сказати, що ці зорганізовані зустрічі, що згуртовують кількадесят осіб зблизька й здалека, особливо корисні для тих, що живуть далеко від більших українських скупчень, бо тут є нагода відновити чи нав'язати контакти з цікавими людьми та з українською громадою.

Програма зустрічей включає прогулянки, спорт, вечірки, ватри, плавбу на ріці Делявер, дискусії на суспільно-громадські теми та багато інших зайнять, що їх не злічити.

Слід підкреслити, що зустрічі в Клюбі Сузі-Кю сприяють особистим контактам учасників, взаємопізнанню, що нерідко переходять у сердечну дружбу.

Два роки тому започатковано ще одну дуже важливу й корисну точку, а саме виграш, дохід з якої призначається повністю на суспільно-громадські цілі. Дохід цьогорічного виграшу буде призначений на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля. Ці виграші повністю оправдують себе, бо проведені у легкій вакаційній атмосфері гумору і дотепів, дають велике задоволення всім, кому на серці доля потребуючих.

А звідки беруться предмети для виграшів? Дещо закуплено зі скромних фондів Клюбу, а цінніші — з пожертв мистців (картини, різьби, скульптури) чи власників (вишивки, тканини, кришталі, кераміка, книжки, українські ляльки) і т. д.

Організатори звертаються до учасників зустрічі і до української громади допомогти у цьому так дуже потрібному задумі пожертвами предметів на виграші. Даровані речі просимо посилати до Юлії Нестерук на адресу: 17 Stone St., Hartford, CT 06106 (до 3-го серпня).

Цього року вже зголосилося багато учасників з Америки та дехто з Канади. Це особи різних звань: учителі, компютерські спеціялісти, психологи, фармацевти, лікарі, навіть є антрополог і скрипаль. Чи не цікаво?

Серед постійних учасників Клюбу Сузі-Кю є декілька осіб, що мають багато років важливі завдання в навчальній чи економічній ділянках в Україні, тож є нагода для виміни думок у неформальних зустрічах і дискусіях.

Реєстрацію учасників Клюбу Сузі-Кю проводять організатори з'їзду в суботу, 10-го серпня на Союзівці. Реєстраційна оплата є 30 дол. від особи, що включає „Т-ширт" і додаткові кошти, пов'язані з програмою зустрічі.

Щодо замовлення кімнат і харчування. Проситься учасників зустрічі якнайскорше замовляти кімнату і харчування безпосередньо на Союзівці: тел. (914)626-5641. Пригадуємо, що організатори Клюбу Сузі-Кю займаються тільки програмою та її проведенням, а Союзівка приймає гостей на нічліги і харчування. За ближчими інформаціями в справах програми зустрічі слід телефонувати до організаторів Клюбу Сузі-Кю: Гандзя Савицька-Мицак і Юрій Мицак — (718) 263-7978; Галя Дуда — (203) 658 7775; Юля Нестерук — (203) 953-5825.

Під час зустрічі професіоналістів, членів Клюбу Сузі-Кю.

У п'яту річницю смерти

Першого червня 1991 року родина і друзі св. п. д-ра Ігоря Шалаути зійшлися на цвинтарі в Лос Анджелесі, Каліф., щоб вшанувати пам'ять покійного в п'яту річницю його смерти. Кожний прийшов з особистими споминами, думками та тугою за людиною, яка жила коротко, а залишила таку багату спадщину чеснот — самопосвяти, доброти і любови.

Панахиду відправив о. Петро Леськів, а Ольга Івах прочитала слово про покійного, в якому згадала його життєвий шлях. Д-р І. Шалаута народився 1936 року в Борщеві. Осиротів маючи п'ять років. Його батько, відомий лікар згинув під час большевицької окупації. Еміґраційні роки не були легкими, але д-р Шалаута працював над собою, поширював освіту, закінчивши студії медицини.

Ольга Івах з великим відчуттям підкреслила, що він був лікарем тіла і душі. Терпеливо вислухував своїх пацієнтів і їм давав поради і душевну підтримку. Його пацієнти поважали, любили і по сьогоднішній день пам'ятають.

Д-р І. Шалаута уділявся в кожній українській громаді, де він і його родина жили. Його особлива посвята для Пласту та пластової молоді відзначувалася його активною присутністю на пластових таборах, прогульках, де він перебирав медичну опіку над пластовою молоддю.

Від ранньої молодости він цікавився музикою, особливо співом і часто брав участь в хорових концертах та особистих музичних виступах в Лос Анджелесі.

Д-р І. Шалаута

Понад усе він цінив родину і родинне життя. Був примірним батьком Славка, Наді, Марка та Андрія, і дорогим мужем Ані. Син д-ра Шалаути прочитав листа написаного всіми дітьми батька після його смерти, п'ять років тому. Лист зворушливий справжніми почуваннями пошани та любови і актуальний по сьогоднішній день, бо в ньому подяка за все, що їхній батько поділяв і навчав прикладом свого життя. Він цінив відкритість характеру, щирість, гумор, відвагу, а його тепла особистість та зрозуміння до кожного горнули до нього так багато друзів.

Близько могили св. п. д-ра І. Шалаути висока пальма повільно простягається до сонця, а евкаліпти хоронять її від вітру. На могилі слова: „Твоя любов і життєрадість все будуть між нами".

Приятель

ПРЕСОВА СЛУЖБА організації країн — експортерів нафти (ОПЕК) розповсюдила звіт, в якому говориться, що експорт совєтської нафти в 1992 році може скоротитися принаймні на 25 відсотків, якщо совєтський уряд не вдасться до негайних засобів збільшення видобутку. Зі скороченням виробництва нафти в ЗСА і СССР [illegible] ролю відіграватиме ОПЕК. До 2010 року вона постачатиме на світовий ринок 43 мільйони барилок нафти щодоби.

„Медікус" розпочав свої концерти в Америці

„Медікус" (зліва): Мирон Блощичак, Віктор Пакош, Роман Цимбала, Володимир Коцюруба, Богдан Стефура: клячить — Левко Цимбала.

Сподіваний у січні ц. р. приїзд ансамблю „Медікус" зі Львова здійснився лише в червні. Ансамбль прибув до Чикаґо, до міста, з яким поріднився й здобув численних звеличників ще в минулому році, досить зненацька. Вліті 1990 року, після закінчення фестивалю „Фолк Муд" у Північній Каролайні, де ансамбль брав участь і здобув нагороду, 1-у грамоту, зовсім зрозуміло й природно, що члени „Медікуса" забажали зустрітися з українцями діяспори. Завдяки приватному знайомству, не без пригод „зачепили" (буцімто по дорозі) Чикаґо і своїм концертом, на швидко зорганізованим, цілковито полонили публіку! Майже як любов з першого погляду!. Але не сліпа. „Медікус" не лише ще одна концертуюча група. Вони — члени ансамблю — свідомі популяризатори української вокально-музичної культури на міжнародних фестивалях, їх кредо — „зберігати барвистість, неповторність народної української пісні й доносити їх до людських сердець, як вічне полум'я". Вони — в постійних творчих пошуках серед гущі народу, щоб не дати загубитися жодній народній перлині. Ці пошуки не обмежені лише до пісень і мелодій — Мирон Блощичак, член ансамблю, невтомний збирач народних інструментів (духових), своєю грою творить ще і окремі, дуже оригінальні пописи, демонструючи можливості цих, на перший погляд простих, інструментів.

„Медікус" існує при Львівському медичному інституті вже понад 20 років. Його створив відомий український самодіяльний композитор, музикант, професор медичного інституту Ігор Хома. Учасниками завжди були науковці, лікарі та студенти медицини. Медицина й пісня — це творча справа їх життя.

В теперішньому складі ансамблю солісти брати Левко і Роман Цимбали. Левко, художній керівник ансамблю, лікар і співак. Його репертуар дуже багатий — він черпає з народньої скарбниці й залюбки виконує оригінальні твори сучасних українських композиторів, зокрема, прекрасні словами і мелодійністю, „Смерекова хата", „Малювала казку осінь", „Волинський вальс", „Лелеки". У Романа, який є солістом Львівського театру опери та балету ім. І. Франка — широкий діяпазон оперних творів від арій і романсів світових і українських клясиків до автентичних народних пісень.

Інструментальна група: Володимир Коцюруба — скрипаль, педагог, Віктор Пакош — акордеон, Богдан Стефура — бас, а рівночасно незаступимий майстер всіх інструментів, і згаданий уже М. Блощичак — мистець на сопілках, гармонійках і інших інструментах, яких має з добрий тузін. Заповідає Олег Березюк — студент медицини. Заповідає — це не вистарчаюча інформація. Його слова віддають настрій, синтезу вартостей пісень чи навіть групи пісень, так помистецьки дібраними цитатами, фраґментами славних поетів, що вони становлять окремі мистецькі „точки".

Концерт в Чикаґо відбувся 12-го червня, в середу. Хоч був будний день, заля собору свв. Володимира і Ольги заповнилася. Зовсім новим текстом привітав присутніх Олег Березюк, представляючи ансамбль. Дозволю собі повторити минулорічну фразу, яка запала глибоко в пам'ять і душу: „Українська пісня виплекана, вистраждана". Олеговим словам акомпанює музика, яка темпом і багатством звуків виповнює залю. Концерт розпочався „Полькою фа мажор" і зараз же старовинним „Буковинським козаком" у виконанні інструментальної групи.

В першій частині концерту Роман Цимбала заспівав „Якби мені не тиночки", „Ніч яка місячна", „Ой не стелися хрещатий барвінку". Чи заспівав? Його голос з сердечним ліризмом наелектризував слухачів. Оплески, буря оплесків неслася від стоячої публіки.

І на переміну знову інструментальна група з „Їхав козак за Дунай" та буковинськими мелодіями з мистецько-тонкими пописами окремих інструментів, зокрема скрипки. Скільки б не доводилось страждати, все одно благословлю завжди день, коли мене родила мати — для життя, для щастя, для біди" — сказав О. Березюк. Вслід за зворушливими словами такі ж пісні — „Малювала казку осінь", „Волинський вальс", „Смерекова хата" у виконанні Левка Цимбали. Пісня „Лелеки", присвячена першим українським поселенцям на американській землі, й пісня „Розлук не буде", впевнене визнання вірної Любови, завершили першу частину програми.

Друга частина, дуже різноманітна жанрами та настроями, розпочалася ефективною появою ансамблю на залі й переходом на сцену із бравурною піснею „Василино файна", а далі — хвилююча „Срібні очі", обі у виконанні Левка Цимбали. Виконані захоплююче!

На сцені — Роман Цимбала і в його виконанні італійська „Мені не забути тебе" і „Стоїть гора високая". М. Блощичак, „майстер на всіх сопілках", дав себе вповні пізнати у „Прикарпатських гаївках" і у в'язанці українських народних мелодій, виконуваних на ребрі, зозулі, вуслах і дводенцівці — до цього цікаві пояснення з демонструванням, що викликає не лише захоплення, але й подив з гордістю, що є такі мистці. Як сам каже: нехай ці інструменти не залишаться мертвими музейними експонатами, хай люди пізнають і їх звучання, і їх чар.

І ще одна перлина у виконанні О. Березюка — фраґмент з вірша, присвяченого 22-му січня: „То не сон, не сон, День відродження держави! То не мрія і не казка, ані воріженьків ласка". Чудова, сильна поезія якби перегукувались з „Гей, там при долині" Р. Купчинського і „Ой убила хлопця куля" (сл. і муз. В. Кулицького) у виконанні Л. Цимбали. Він ще заспівав народну „Ой синії, сині", „На верховині", „Дай свою руку" та „Калиновий гай" й на закінчення дуже гарне мистецьке завершення: дует обох братів у пісні „Місяць на небі".

Щоб оцінити як глибоко ввійшов у душу цей ансамбль багатьом чикаґівцям, варто лише повторити за о. митр. Бутринським: „Ви для нас ансамбль номер один".

Ірина Камінська

НЕ СТУДЕНТ, А СТУДЕНТКА

В інформації „УНСоюз призначив 122,800 дол. на стипендії", надрукованій у „Свободі" в числі з 23-го липня слід виправити, що стипендію в пам'ять Богдана Зорича отримала студентка Ярослава Кісик. — Ред.

НЕ ЦЕ ІМ'Я

У репортажі д-ра Ореста Поповича п.з. „Зустрічі в Україні" („Свобода", ч. 139, 24-го липня ц.р.) у висліді дружинових змагань збірної УСЦАК зі збірною УСА — ім'я змагуна повинно бути — Корнель Осадца. — Ред.

Зі щирою пошаною і вдячністю

На світі немає, мабуть, нічого більш нетривкого, як людська пам'ять. Підсвідомо відчуваючи це, всі ми справді щиро співаємо „Вічная пам'ять" і цим переконуємо одні одних та й самих себе, що близьку нам особу, яка відійшла від нас, ми ніколи не забудемо. Ми надіємося, що її образ (як колись і наш) збережеться в людській пам'яті назавжди.

Міркуючи ось так, подібно як інші сучасники, я списую згадку про ще одну українську людину, яка, відійшовши у вічність у травні ц. р., залишила нам по собі пам'ять про цінний зразок незмарнованого життя і тривалий слід на українській дійсності, хоча й не була голосною суспільною чи політичною діячкою. Саме життєві досяги отих т. зв. пересічних осіб, головно матерів, найчастіше випадають з поля зору спостерігачів і пропадають згодом у безвісті, якій на ім'я — минуле.

З покійною Юлією Жук познайомився я в Монтреалі чи не тридцять років тому і, здається, повинен би додати якусь конкретну рису до її портрета, що його прагнуть захоронити у своїй збірній пам'яті її рідні, приятелі, знайомі та всі ті, хто знав її з краю і вже на цьому континенті. Її життєпис включає головно роки трудолюбивої молодости в Любачеві, центрі реґіону, який згодом вславився героїчною самообороною українського населення проти агресорів зі сходу й заходу. Любачівська громадськість знала пані Юлію як професійну вчительку (що своєю працею допомогла в умовах польської окупації чоловікові — Семенові Жукові завершити медичні студії), а також як культурно-освітню діячку свого міста. Аматорський музично-театральний гурток Любачева гордився її участю у своєму ґроні любителів музики і драми. Адже пані Юлія відзначалася чудовим голосом, талановито виконувала головні ролі в музичних п'єсах та була солісткою місцевого кору. Її музичний талант включав високоякісне виконання гри на скрипці, знання музикології та практичне навчання учнів теорії музики. Від її сучасників я чув про її працю ще 1940 року, коли я коротко побував у Чесанові, де тимчасово поселилася сім'я д-ра Жука після свого вимушеного виїзду з родинного Любачева, окупованого совєторосіянами. На кожному місці свого поселення — на рідних землях і на чужині — д-р С. Жук завжди легко з'єднував собі прихильність даних мешканців своєю сумлінною лікарською опікою, безкорисливістю і безпосередністю в людських стосунках, навіть з такими нетерпеливими пацієнтами, як я.

Св. п. Юлія Жук

Перебування в околиці Ґрацу (Австрія) та опісля в самому місті, з його давніми музичними традиціями, створило догідні умови для їхніх дітей придбати загальну та музичну освіту. Прибувши до Канади 1950 р., д-р Жук незабаром відкрив свою лікарську канцелярію, а діти — Радослав, Люба та Іриней — завершували тут своє навчання. Радослав згодом став професором архітектури, не покидаючи своїх музичних зацікавлень, а Люба та Іриней здобули видні місця серед піяністів українського та чужинних суспільств і, водночас, стали професорами у своїх ділянках знань. Як це звичайно буває в українських родинах, пані Юлія „тримала три вугли дому" й надавала цілеспрямованости життю й праці своєї сім'ї, особливо після передчасної смерти чоловіка в 1963 році.

Однак її внутрішній світ не замикався самими лише родинними справами й турботами, що їх має майже кожна людина. Ми бачили її на головних музичних імпрезах Монтреалю та на відзначуванні українських історичних подій. Зацікавлення загальноукраїнськими справами було в неї щире, а її оцінка кожної ситуації нашого народу відзначалася глибоким розумінням проблематики.

На брак відгуків читачів на мої скромні писання я ніколи не міг нарікати: було їх завжди багато. Але небагато було таких читачів, які, прочитавши мій коментар чи есейну статтю, готові були негайно, телефоном, поділитися зі мною своїми враженнями, власними висновками чи навіть своїм критичним завваженням до теми. Бувало, пані Юлія просила обмінятися з нею моїми думками про важливіші українські й міжнародні події, яких я ще не коментував. Сьогодні я шкодую, що не скористався такою доброю можливістю частіше, бо тепер я втратив одного вдумливого читача й критика, яких небагато. Зокрема не забуду того, як у час певних спроб ізолювати мене від читацької громади пані Юлія підтримала мене морально словом розсудливої поради: „Кожний автор чи суспільно-політичний діяч натрапляє час від часу на опір певних кіл і мусить витримати цей тиск, щоб витривати на своєму раз вибраному шляху до мети і, врешті, знайти підтримку ширшої громади".

Особисто пок. Юлія Жук невідхильно витривала на своєму життєвому шляху, на якому вона знаходила для себе наснагу у своїй щирій релігійності та у вірі в непереможність української Церкви всупереч її численним ворогам. Вона залишила поміж нами своїх гідних нащадків, які своїми талантами й ідейністю настанов творять українську присутність у чужих суспільствах північноамериканського та європейського континентів. Свої досяги вони, особисто, завдячують великою мірою своїй матері Юлії.

Всі ми намагаємося сповільнити нищівну роботу часу і словами своїх теплих згадок, з пошаною і вдячністю, пробуємо відтворити аспекти життя, прагнення, сподівання і конкретні досяги близьких та знайомих нам осіб. Тепер, коли у травні цього року, навіть в Україні — нарешті! — почали вшановувати українських матерів окремим святковим днем, нехай ця скромна згадка про пок. Юлію Жук із Монтреалю буде також ще однією квіткою у вінок для українських працелюбних матерів, розсіяних по всій земній кулі.

Роман Рахманний

Екзекутива...

(Закінчення зі стор. 1)

вої Конвенції УАКРади на день 1-го травня 1993 року на Союзівці. У зв'язку з цим обрано Організаційну і Програмову комісії. В склад Організаційної комісії увійшли: д-р Юрій Солтис — голова, Роман Данилюк, Дам'ян Ліщинський і д-р Роман Барановський, а в склад Програмової: д-р Богдан Шебунчак — голова, Є. Стахів, Осип Труш і А. Шевченко.

Вплинув з України лист з проханням звернутися до голови Верховної Ради України Л. Кравчука і голови виконавчого комітету Київської Міської Ради Григорія Малишевського у справі заснування музею ім. М. Лисенка. Рішено вислати такі листи до названих осіб для підтримки даної акції.

Чергові наради Екзекутиви відбудуться у вересні. Точніша дата і місце будуть подані пізніше. На цьому закінчено наради о 5-ій год. по полудні.

Тенісові турніри в сезоні *1991*

Тенісова ланка УСЦАК подає до відома, що на цьогорічний літній сезон заплановано такі турніри:

10-го	11-го сепня	Подвійні ігри на Союзівці
31-го серпня	2-го вересня	Крайові чемпіонати УСЦАК на Союзівці
14-го	15-го вересня	Подвійні ігри, Пласт „Чорноморці" на Союзівці
28-го	29-го вересня	Осінній турнір на „Тризубівці"
12-го	13-го жовтня	КЛК на Союзівці

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

КАТЕРИНА ВАСИЛЕНКО, член УНС Відд. 157-го ім. св. Арх. Михаїла в Чикаґо, Ілл. померла 20-го березня 1991 року на 67-му році життя. Нар. 1923 року в Раві Руській, Україна. Членом УНС стала 1963 року. Залишила у смутку мужа Миколу, сина Стефана, брата Михаїла Кошилко і братову Станіславу; три сестри на Україні: Марію, Параскевію і Анну Кошилко. Похорон відбувся 23-го березня 1991 року на цвинтарі св. отця Миколая в Чикаґо, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!

В. Матичак, секр.

Анна Кестраник, член УНС Відд 112 Т-ва св. Марії в Пармі Огайо, померла 26-го травня, 1991 року на 75 році життя. Народилася 6-го вересня 1915 року в Клівленді, Огайо. Членом УНС стала 1934 року. Залишила в смутку дві дочки Мері Мискович і Канні Вебер, синів Рональда, Михайла і Ричарда. Похорон відбувся 30 травня на цвинтарі Святого Хреста в Клівленді, Огайо.
Вічна Її пам'ять!

Марія Капрал, секр.

ФЕДІР ЛУЦИШИН, член УНС Відд. 371 Т-ва „Запорізька Січ" в Нюарку Н. Дж., помер 23-го травня 1991 року на 71 році життя. Нар. 24-го березня 1920 року, Україна. Членом УНС став в 1972 році. Залишив в смутку дружину Альбіну і дочку Лесю Форіс. Похорон відбувся 28-го травня 1991 року на цвинтарі Всіх Святих в Елісбурґу, Па.
Вічна Йому пам'ять!

Марія Дереш, секр.

Д-р РОМАН МИКОЛАЄВИЧ, член УНС Відд. 374-го Т-ва ім. Грушевського в Бостоні Масс. Помер на 87-му році життя. Нар. 1904 році, Україна. Став членом УНС в 1951-му році. Залишив у смутку дружину Наталію, дочку Надійку і сина Юрка. Похорон відбувся на цвинтарі св. Йосифа, в Вест Роксбурі, Масс.
Вічна Йому пам'ять!

Секретар

СТЕФАН КОНРАД, член УНС Відд. 105-го Бр. св. Володимира в Філядельфії, Па. помер 11-го березня 1991 року на 91-му році життя. Нар. 1900 року в Тернополі, Україна. Членом УНС став 1965 року. Залишив у смутку дружину Каролину; синів: Богдана з дружиною Анною в Арґентині, Ігора з дружиною Сонею і синами; сестру Ярославу Ісаїв з родиною, брата Володимира з дружиною Ренатою в Австрії; 11 внуків і 6 правнуків. Похорон відбувся 16-го березня 1991 року на цвинтарі Св. Марії — Факс Чейс, Па.
Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ВАСИЛЬ ХАРИТОН, член УНС Відд. 121 Т-ва св. Михаїла помер 5-го квітня 1991 року на 71 році життя. Нар. 23-го січня 1920 року в Нюарку Н. Дж. Членом УНС став в 1935 році. Залишив у смутку дружину Олену, дочок Клавдію і Христину. Похорон відбувся 8-го квітня, 1991 року в крематорії у Вотервилл, Н. Й.
Вічна Йому пам'ять!

Секретар

ЙОСИФ СИРНИК, член УНС Відд. 114 Т-ва св. Володимира, Чикаґо, помер 12-го травня 1991 року на 64 році життя. Нар. 1926 року в Україні. Членом УНС став в 1978 році. ЗАлишив у смутку дружину Надію, дочку Ірену, братів і сестру в Україні та дальшу родину. Похорон відбувся на цвинтарі Destin Community, Фла.
Вічна Йому пам'ять!

Ольга Бережан, секр.

ВОЛОДИМИР ПРОЦЮК, член УНС Відд. 216 у Філядельфії, Па., помер 10-го лютого 1991 року на 79-му році життя. Нар. Володимирі Волинському, Україна. Членом УНС став 1973 року. Залишив у смутку дружину Ірину, 4 дітей і 10 внуків. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії в Альбінктоні, Па.
Вічна Йому пам'ять!

Секретар